

MAJOR UPDATE LAN2000

Vorbereiding op de toekomst in volle gang

Door: Dick Verboom, Projectmanager MULAN2000, DTO
en luitenant-kolonel Bert Smid, C2SC

Terwijl de omvangrijke uitrol van LAN2000 nog maar net is voltooid, zijn de voorbereidingen voor de opvolger van de defensiebrede werkplekstandaard al in gang gezet. Onder de projectnaam MULAN, een afkorting die staat voor "Major Update LAN2000", wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de toekomstbestendige en zo breed mogelijk toepasbare LAN2000 versie 2.

NIEUWE UITDAGING

Een nieuwe uitdaging voor MULAN ligt in de koppeling van kantooromgevingen aan de operationele omgevingen van Defensie, waardoor defensie-eenheden in het buitenland of marineschepen op zee toegang krijgen tot de centrale netwerken en systemen. Daarbij moeten deze eenheden lokaal voldoende ICT-functies tot hun beschikking krijgen om hun bedrijfsproces uit te voeren, ook wanneer men af en toe "disconnected" is.

Met de doorontwikkeling van LAN2000 wordt eveneens de aansluiting gegarandeerd met de huidige en toekomstige standaardsoftware van toeleveranciers.

Het vooronderzoek heeft inmiddels geleid tot positieve reacties binnen Defensie. Momenteel wordt de behoeftestelling geformuleerd zodat het project van start kan gaan. MULAN wordt naar verwachting volgend jaar afgerond, zodat ook de Koninklijke Marine, het resterend deel van de Koninklijke Landmacht en DGW&T kunnen aansluiten op de defensiebrede werkplekstandaard.

VOORBEREIDEN OP VERANDERING

Dat er nu al wordt gewerkt aan een update van het ogenschijnlijk piepjonge LAN2000 lijkt aan de vroege kant, maar dat beeld verandert als je er beter naar kijkt. LAN2000 is namelijk ontwikkeld in 1998 en 1999. Het ontwerp is dus al 4 jaar oud.

Met LAN2000 is destijds in veel opzichten een sprong voorwaarts gemaakt. Toch zijn er doelstellingen die het in zijn huidige vorm onvoldoende bereikt. Het betreft dan met name de eisen ten aanzien van de interoperabiliteit, beheersbaarheid en aanpasbaarheid.

De sterke punten van LAN2000, zoals stabiliteit van de werkplek (die met een grondige kwaliteitsborging in de vorm van package- en distributiemechanisme permanent wordt zeker gesteld) en de doelmatigheid van LAN2000, zullen worden doorontwikkeld met het project MULAN.

Hierbij is het van essentieel belang dat voortdurend rekening wordt gehouden met het feit dat zowel Defensie als de informatietechnologie snel veranderen.

NIEUWE EISEN

Een belangrijke factor in het nu in gang zetten van MULAN is het toenemende belang van ICT voor het operationele werk van Defensie. Dit brengt volstrekt nieuwe eisen met zich mee. Een belangrijke eis is bijvoorbeeld dat men in het veld af en toe dis-

connected moet kunnen zijn, zonder dat dit afbreuk doet aan de kwaliteit en de consistentie van de informatievoorziening. De infrastructuur moet bijvoorbeeld zo ingericht zijn, dat wanneer dat nodig is, de bemanning van een commandopost voor zijn informatievoorziening self-supporting kan zijn. Die eis heeft binnen Defensie geleid tot de ontwikkeling van verschillende oplossingen voor mobiele netwerken die sterk afwijken van wat er in de kantooromgeving wordt gebruikt.

Een van de doelstellingen van MULAN is om die verschillende oplossingen meer in elkaar te schuiven en te komen tot één productfamilie met zoveel mogelijk gemeenschappelijkheid. Dat komt ook overeen met de doelstelling zoals Defensie die heeft geformuleerd: "niet één gemeenschappelijke infrastructuur, maar een gemeenschappelijke infrastructuur". In feite praat je dan over beheerste diversiteit. Diversiteit zelf is onontkoombaar. De concrete keuze op welke plaatsen je de afwijkingen toestaat, is aan Defensie, waarbij er wel voor moet worden gewaakt dat daarmee de voordelen van standaardisatie niet overboord worden gezet. Standaardiseren doe je niet om het standaardiseren, maar om het aanpassingsvermogen optimaal te houden. Op het moment dat er allemaal verschillende toepassingen bestaan, is dat aanpassingsvermogen verslechterd en loopt de interoperabiliteit gevaar.

KENNIS DELEN ESSENTIEEL

De doelstelling om zoveel mogelijk gemeenschappelijkheid te creëren, wordt inmiddels door alle geledingen binnen Defensie gedeeld.

Vanuit de top van Defensie wordt daarop nadrukkelijk invloed uitgeoefend. Zo zullen onder meer de ontwikkelingen in TITAAN (het project dat naast de invoering van nieuw (geavanceerd) materieel en nieuwe systemen ook een organisatie opricht om de verbeterde ondersteuning van de commandovoering te kunnen besturen en beheersen) en de ontwikkelingen in MULAN elkaar moeten versterken.

Concreet is hierover het volgende gezegd:

- De TITAAN-architectuur voor de ICT-middenlaag wordt ingebracht in de voor MULAN te ontwikkelen architectuur. Deze moet geschikt en doelmatig zijn voor het gebruik in zowel de operationeel-mobiele als de statische omgeving van alle defensieonderdelen. De keuze voor producten binnen deze architectuur komt in defensiebrede samenwerking tot stand op grond van een integrale afweging, waarbij de keuze voor Windows 2000 niet op voorhand vaststaat.
- Verdere implementatie van de ICT-middenlaag binnen TITAAN en MULAN geschiedt in samenwerking tussen DIO, DTO en de defensieonderdelen en wordt afgestemd in het Programma-overleg ICT-infra. Dit moet leiden tot defensiebreed toepasbare eindresultaten.

Vanuit MULAN zal daarom intensief worden samengewerkt met TITAAN. De samenwerking gebeurt op twee gebieden. In de eer-

ste plaats wordt kennis uit TITAAN ingebracht in MULAN. Ontwerpdocumenten en oplossingen van TITAAN zullen aan de basis van het MULAN ontwerp liggen. Op deze manier hoeft het wiel niet twee keer uitgevonden te worden. In de tweede plaats wordt met TITAAN samengewerkt bij het uitwerken van oplossingen voor onderwerpen waar TITAAN ook voor geen definitieve invulling heeft gekozen. Op deze wijze wordt kennis gebundeld en met vereende krachten sneller en beter resultaat geboekt.

GEZAMELIJKE OPLOSSINGEN ZIJN NU AL REALITEIT

Bij parate eenheden bestaat de behoefte aan het gebruik van de voor de bedrijfsvoering benodigde applicaties in zowel de operationele- als de kazerneomgeving. Om hieraan tegemoet te komen besloten DTO, C2SC (Support Centre), het CIS-beheercentrum en het 1 Div en gezamenlijke werkgroep op te richten om een passende en snel in te voeren oplossing te zoeken. Deze oplossing moest enerzijds voldoen aan de eisen van de operationele omgeving ten aanzien van flexibiliteit, terwijl anderzijds de in LAN2000 geldende regels met betrekking tot beveiliging moesten worden gehandhaafd.

Het afgelopen voorjaar werkten specialisten van DTO aan een onderzoek naar de haalbaarheid van het plan om LAN2000 te gebruiken in een operationele omgeving. Daarbij is samengewerkt met collega's van het Command en Control Support Centre uit Ede, de Divisiestaf en het CIS Centre te Apeldoorn en Garderen. Wanneer een deel van het korps uitgezonden wordt en gebruik wil maken van zijn operationele computeromgeving wordt momenteel een compleet domein vooraf voorbereid, van hardware tot gebruikers met geïnstalleerde applicaties. Dit is een tijdrovende inspanning voor de zwaar belaste KL-beheerorganisatie. De operationele gebruikers van de Landmacht uitten dan ook de wens om, zonder dat een dergelijke voorbereiding nodig is, minimaal hetzelfde werkstation als op de kazerne ook in de mobiele omgeving te kunnen gebruiken.

LAN2000 heeft een situatie onderzocht waarin de laptop van een gebruiker bij 1(GE/NL)Corps in het normale LAN2000-kazerne-domein ingerold wordt op LAN2000. Vanuit de kazernewerkplek heeft de gebruiker dan ook toegang tot het mobiele domein, zodat hij zich kan voorbereiden op oefeningen. Het mobiele domein hoeft op deze manier slechts één keer gebouwd te worden. Zodra er een oefening is, hoeft men slechts de back-up server van het mobiele domein mee te nemen en kan men binnen vijf minuten op locatie weer een werkend domein opbouwen. Dit scenario werkt, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. De laptop van de gebruiker zal onder andere eenmalig op een licht afwijkende wijze geïnstalleerd moeten worden.

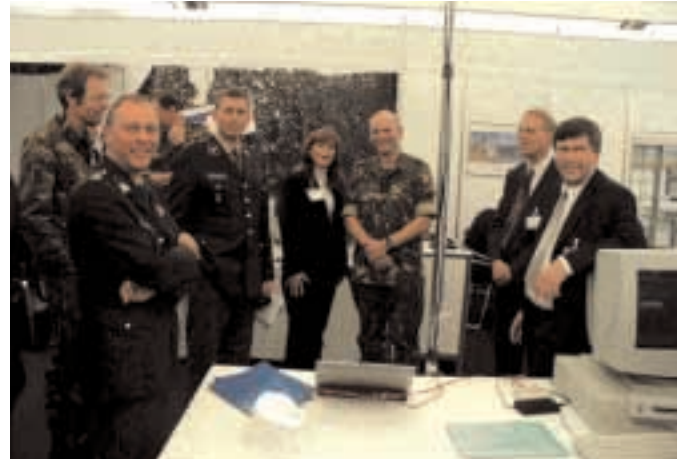
Voor de benodigde wijzigingen aan de LAN2000-laptop is een traject gestart waarbij uiteindelijk het CCBIM (Change Control Board ICT-middenlaag) een uitspraak zal doen óf en hoe LAN2000 hierop aangepast kan en mag worden. Dit zal enige tijd vergen, maar vanuit de Divisie wordt alle medewerking verleend om te komen tot een "mobiele LAN2000-variant".

OOK OPERATIONELE APPLICATIES BESCHIKBAAR IN HET STATISCHE DOMEIN

In de week voor Pinksteren is de ISIS applicatie (GIS, Orbat en Battleorder) gepackaged voor LAN2000. Uiteindelijk bleek de overeenkomst tussen de mobiele ISIS-netwerken en het statische LAN2000-netwerk groot genoeg te zijn om de ISIS-applicatie als standaard package uit te werken voor LAN2000. Doordat in de voorbereiding goed was uitgewerkt welke applicatieversies er nodig waren en welke instellingen er belangrijk waren, kon binnen een week de package worden gemaakt, geïnstalleerd in een testomgeving getest.

Direct volgend daarop is de package geïnstalleerd op het demonstratienetwerk dat is gebruikt op de Wapeninformatiedagen in Ede.

Het enthousiasme bij de KL was groot toen DTO, CIS-Centre en C2SC eind mei op de Wapeninformatiedagen van de Verbindingsdienst KL konden tonen dat ISIS ook op een kantoorwerkplek gebruikt kan worden.

De DTO-stand op de Wapeninformatiedagen

Hierdoor zijn vredesbedrijfsvoering-applicaties in het operationele domein beschikbaar en zijn applicaties voor het operationele domein, zoals ISIS, ook in de kazerneomgeving beschikbaar, bijvoorbeeld voor het voorbereiden van oefeningen en operaties. Voorwaarde is echter wel dat de rubricering van de gegevens niet hoger is dan STG-Confidentieel. Ook is het nu mogelijk de laptop-computers uit de kazerne-omgeving mee te nemen op oefeningen zodat de oefenset, zoals die voor ISIS gebruikt wordt, niet meer nodig is. Het adagium "Train as you Fight" is hierdoor weer een stap dichterbij gekomen. Een definitieve oplossing zal echter gevonden moeten worden in één logisch netwerkdomein voor zowel de operationele- als de kazerneomgeving. Het project MULAN zal hiervoor een oplossing moeten bieden. De realisatie van de interim-oplossing heeft echter al een schat aan informatie opgeleverd, die voor de realisatie van MULAN van grote waarde kan zijn.

LAN2000 IN MACEDONIË

Dat dit soort oplossingen niet op de tekentafel blijven liggen blijkt uit de toepassing van het hierboven beschreven concept in TASK FORCE FOX en Macedonië. Begin juni van dit jaar zijn de voorbereidingen voor de ontplooiing van een LAN2000-netwerk met daarop de belangrijkste vredesbedrijfsvoering-applicaties en ISIS begonnen en vanaf eind juni is het netwerk binnen de staf van de Taskforce operationeel. Er bestaan momenteel plannen om het netwerk uit te breiden naar de drie compagnieën van de Taskforce. Ook zal naar verwachting een werkstation bij OPS BLS worden geplaatst, zodat deze in staat is de operatie in Macedonië "real time" te volgen.

NIET ALLES ZELFMAKEN

Zoals ook bij LAN2000 het geval was, geldt bij MULAN de richtlijn om zoveel mogelijk commercieel verkrijgbare software te gebruiken. Voor vrijwel alles wat in MULAN wordt toegevoegd zijn commercial-off-the-shelf producten beschikbaar. Synchronisatie- en replicatiemechanismen voor databases, bijvoorbeeld, kunnen gewoon worden gekocht. Maar na de aanschaf van zo'n COTS-product begint het eigenlijke instellen pas, het parametriseren. Net als bij LAN2000 wordt, conform de wens van Defensie, ook met MULAN bij de gebruikers de zaak in één keer

standaard op de werkplek neergezet. Hiermee is niet gezegd dat er geen variatie mogelijk is. Integendeel zelfs. Waar men naartoe wil is dat een commandant niet zelf meer de bouwstenen hoeft te kiezen voor zijn systeem, maar dat hij alleen hoeft aan te geven wat hij nodig heeft om zijn werk te doen.

SWEDLANA

Inspelend op de behoefte van Defensie om uit te gaan van gewenste functionaliteit in plaats van technische specificaties, wil DTO haar producten- en dienstenaanbod anders inrichten. Daarbij wordt gedacht aan het samenstellen van componenten die het gewenste product opleveren. Een belangrijk voorbeeld daarvan is de ontwikkeling van een standaard werkplek tegen een vaste prijs per jaar per gebruiker. Deze integrale werkplek, SWEDLANA genoemd, omvat alle componenten die nodig zijn om goed te kunnen functioneren: hardware, software, connectiviteit, beheer en gebruikersondersteuning. Door deze producten integraal aan te bieden en te onderhouden wordt het afsluiten van afzonderlijke contracten door de defensieklant - soms met verschillende partners - verleden tijd. DTO wil deze complete werkplek integraal leveren en beheren, wat voor de klant de gewenste duidelijkheid en (kosten)efficiëntie oplevert.

Al deze ontwikkelingen betekenen dat binnen Defensie en de ICT-organisaties daadwerkelijk wordt uitgevoerd wat in het defensiebeleid al is verwoord. De informatievoorziening van Defensie dient te zijn ingericht om het operationele proces, de core-business van Defensie, maximaal te ondersteunen. Dat kan natuurlijk alleen maar als de behoeftes en eisen van mobiel/operationeel optreden vanaf het begin onderdeel uitmaken van het gedachtegoed. In MULAN wordt daar nu al aan gewerkt. ■

TOT SLOT

■

UITNODIGING VOOR OFFICIEREN B.D.

Het bestuur van de VOV wil meer aandacht besteden aan het steeds groeiend aantal b.d.'ers die lid zijn van de vereniging.

Daartoe zal voor officieren b.d., voorafgaande aan de Korpsbijeenkomst op 1 november aanstaande een bezoek aan het Museum Verbindingsdienst worden georganiseerd.

Het exacte programma is op het moment van het verschijnen van deze Intercom nog niet bekend. In grote lijnen zal het programma bestaan uit een korte lezing, waarvoor het bestuur al een deskundige spreker in gedachten heeft. Het definitieve programma zal op de website van de VOV (vov@klicl.nl) zo spoedig mogelijk bekend worden gesteld.

VOORLOPIG PROGRAMMA:

- **14.00 - 15.00 uur: ontvangst in het Museum Verbindingsdienst**
- **15.00 uur: lezing door een deskundige op het gebied van de historie van de verbindingdienst**
- **15.30 uur: rondleiding door het Museum Verbindingsdienst.**

Na afloop kan onder het genot van een hapje en een drankje worden nagepraat.

Voor hen die hun "hongergevoel" voorafgaande aan de Korpsbijeenkomst willen stillen, bestaat de mogelijkheid vanaf 17.00 uur in de mess op de Prins Mauritskazerne, tegen betaling, een maaltijd te nuttigen.

Teneinde te kunnen vaststellen hoeveel rondleiders, maar ook hoeveel hapjes en drankjes, nodig zijn wordt u verzocht uw deelname aan deze bijeenkomst tijdig bekend te stellen overeenkomstig het bericht op de website. Zij die niet beschikken over een internetaansluiting kunnen hun komst telefonisch doorgeven aan het Museum Verbindingsdienst, telefoonnummer: 0318-681306 (alleen op woensdag en donderdag tussen 13.30 en 16.30 uur). Het bestuur van de VOV en de medewerkers van het Museum Verbindingsdienst verwachten u op 1 november aanstaande.

Redactie Intercom

